

Basgranskning av Valnämnden 2020

KOMMUNREVISIONEN

→ www.norrkoping.se

NORRKÖPING

NORRKÖPING

Kommunrevisionen

Revisionskrivelse

1(1)

2021-02-24

KR 2020/0015

Valnämnden

Revisionsrapport av Valnämnden

Kommunrevisionen har genomfört en basgranskning av valnämndens verksamhet. Den sammantagna bedömningen av nämnden är att ledning styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak är ändamålsenlig och tillräcklig, att ledning styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin inte är helt tillräcklig och att den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig inom nämndens ansvarsområde. Revisionen är sammanställd i en revisionsrapport och bifogas denna revisionskrivelse.

KOMMUNREVISIONEN
2021-02-24

Klas Corbelius
Revisor

Thomas Svensson
Revisor

NORRKÖPING

Revisionskontoret

Handläggare, titel, telefon

Örjan Högberg, sakkunnig revisor
011-15 17 15

Revisionsrapport

1(7)

2021-02-24

KR 2020/0015

Revisionsrapport av Valnämnden

Innehållsförteckning

1. Inledning.....2
2. Nämndens ansvarsområde.....3
3. Resultat och bedömning av dokumentstudier och intervjuer3

1. Inledning

Kommunens revisorer ska enligt revisionsreglementet i Norrköpings kommun årligen granska alla revisionsansvariga i nämnder, styrelser och utskott. Granskningen ska genomföras enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och i enlighet med kommunallagen. Denna granskning är en översiktlig granskning av nämnden.

1.1. Revisionsfrågor

Denna basgranskning ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ändamålsenlig och tillräcklig?
- Är nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin tillräcklig?
- Har nämnden en god intern kontroll?

1.2. Metod och avgränsning

Valnämnden är granskad på ett övergripande sätt vilket innebär att vi utifrån ett särskilt program granskat vissa styrande processer för nämnden. Det innebär att vi i första hand har granskat om nämnden har system och rutiner för en fungerande styrning av verksamheten, tillämpningen har inte granskats. Den metod granskningen bygger på är granskning av styrande dokument, stickprov och intervjuer. Intervjuer har skett med politiker och tjänstepersoner för att bättre förstå nämndens styrning.

1.3. Kvalitetssäkring

Denna rapport är sakgranskad av valnämnden, vilket innebär att de fakta som rapporten hänvisar till är faktakontrollerad av de som granskats. Slutsatserna och revisionsbedömningarna ansvarar revisionskontoret för. Rapporten är även kvalitetssäkrad vid revisionskontoret.

1.4. Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar bygger på gällande lagstiftning och kommunfullmäktiges beslut om uppdrag till nämnden.

Granskningen utgår ifrån följande revisionskriterier:

- Lagstiftning; Kommunallag (2017:725), Förvaltningslag (2017:900), Vallag (2005:837)
- Politisk riktlinje för styrmodellen i Norrköpings kommun (KS 2019/0457) och tjänstemannariktlinje för styrmodellen i Norrköpings kommun (KS 2019/0458).
- Nämndens årliga arbete med uppdragsplan, KS 2019/0620
- Fullmäktiges mål (Budget 2020), KS 2019/0150.
- Reglemente för Norrköpings kommuns nämnder (KS 2018/1517)
- Reglemente för valnämnden (KS 328/2011)
- Riktlinje för intern styrning och kontroll (KS 2019/0608)
- Riktlinje för ekonomistyrning (KS 2015/0144)
- Attestreglementet för Norrköpings kommuns nämnder och förvaltningar (KS 2013/0267)

2. Nämndens ansvarsområde

Valnämnden ansvarar för kommunens uppgifter vid val till kommun, riksdag, landsting, folkomröstning samt val till Europaparlamentet. Valnämndens tjänstemannastöd finns inom kommunstyrelsens kansli.

3. Resultat och bedömning av dokumentstudier och intervjuer

3.1. Styrning och ledning av nämndens verksamhet

Valnämnden är en obligatorisk nämnd som är lokal valmyndighet och ska fullgöra de uppgifter som enligt vallagen och lagen om kommunala folkomröstningar ankommer på en valnämnd. Omfattningen av nämndens verksamhet skiljer sig markant om det är valår eller inte, vilket även återspeglas i budgetanslagens variation mellan åren. Valnämnd har sitt tjänstemannastöd från kommunstyrelsens kansli. Under valår förstärker valnämnden bemanningen med bland annat valsamordnare och valadministratör. Under 2020 har valnämnden sammanträtt 4 gånger. Hos vissa enskilda ledamöter har en låg närvaro kunnat observeras.

Nämnden fastställde 2020 års uppdragsplan vid mötet 2019-12-19 och innehåller planeringsförutsättningar, budget, uppdrag och fokusområden för verksamhetsåret 2020. Från protokoll från mötet i december framgår att kommunstyrelsens kansli, tillika valnämndens kansli, i samråd med valnämndens presidium har tagit fram ett förslag till valnämndens

uppdragsplan för 2020. Enligt uppgift har övriga nämndledamöter inte varit delaktiga i framtagandet. Uppdragsplanen följer kommunens styrmodell och utgår från reglemente och kommunens övergripande mål. Från uppdragsplanen framgår att av kommunfullmäktiges mål är mål 9 det mål som valnämnden är närmast berört av:

"Norrköpings kommun ska arbeta med jämlikhet och jämställdhet genom att främja lika rättigheter och möjligheter att delta i samhällslivet oberoende av kön, förutsättningar och bakgrund".

Vidare anges i uppdragsplanen att nämnden arbetar med detta mål genom att verka för att ingen röstberättigad kommuninvånare avstår från att rösta på grund av strukturella hinder såsom bristande tillgänglighet till vallokal.

Enligt den politiska riktlinjen för styrmodellen i Norrköpings kommun (KS 2019/0457) ska uppdragsplanen innehålla uppföljningsbara mål för de verksamheter som igår i nämnden ansvarområde. Valnämndens uppdragsplan saknar målformuleringar. Istället anges fokusområden och uppdrag för året. Fokusområden anges som:

- Valnämndens och dess förvaltning ska ha beredskap att kunna genomföra val inom tre månader, om särskilt beslut att genomföra val fattas.
- Arbetet med att ta fram nya valdistrikt för Norrköpings kommun ska påbörjas.

De uppdrag som lämnas i uppdragsplanen till kontoret är följande:

1. Valnämnden och dess förvaltning ska ha beredskap att kunna genomföra val inom tre månader, om särskilt beslut fattas.
2. Inför det planerade valet år 2022 ska en översyn av valdistrikt göras. Under år 2020 ska arbetet påbörjas.
3. Valnämnden och dess förvaltning ska se över möjligheterna till ett större förrådsutrymme för Norrköpings kommuns valmaterial.
4. Valnämnden och dess förvaltning ska se över vilket nytt material som behöver införskaffas inför valet 2022.

Valnämndens kansli har tagit fram en verksamhetsplan vilken presenterades för nämnden vid mötet i februari 2020. I planen anges att den utgår från målen och måluppfyllelsen i valnämndens uppdragsplan och beskriver aktiviteter som ska genomföras inom valnämndens kansli under 2020 för att målen ska uppfyllas.

Enligt uppdragsplan ske uppföljning ske i slutet av 2020. Uppföljningen är noterad i protokoll från december 2020, och dokumenterad i en rapport som godkänts av nämnden (VN 2019/0014 012). Från rapporten

framgår också att uppföljningen avser såväl uppföljning av valnämndens uppdragsplan som av kansliets verksamhetsplan. I rapporten beskrivs hur kansliet har arbetat under 2020 med uppdragen och vad som har uppnåtts. Under 2020 har inte några avvikelser i uppföljningen identifierats.

Vid mötet i december 2019 fastställde nämnden internkontrollplanen för 2020. Från protokoll framgår att kansliets personal inför mötet hade tagit fram ett förslag till internkontrollplan för valnämnden 2020 och ett förslag till riskanalys för valnämndens verksamhet 2020. Enligt uppgift har nämndens ledamöter inte varit delaktiga i detta arbete. I riskanalysen (VN 2019/0015 003) upptas främst faktorer som kan generera risker som är väsentliga för nämndens uppdrag (13 st.), men även risker som är kopplade till nämndens administration (3 st.).

I internkontrollplanen återfinns vad som utgör ett kontrollmoment, en beskrivning av kontrollmomentet, med vilken metod som kontrollen utförs, vem som är kontrollansvarig samt till vem rapportering sker till. Internkontrollplanen är inriktad på kontrollmoment kopplat till de uppdrag som är angivna i uppdragsplanen, och bygger på risker som återfinns i riskanalysen.

Internkontrollplanen följs upp 2 gånger per år, delår och helår och presenteras för nämnden i rapportform, varvid uppföljningen godkänns. För 2020 har kansliet gjort kontroller för såväl delår som helår. Nämndens internkontrollrepresentanter har på grund av pågående viruspandemi inte haft möjlighet att delta i arbetet. Under 2020 har inte några avvikelser i uppföljningen identifierats.

Revisionsbedömning

Nämnden har fastställt en uppdragsplan med utgångspunkt i nämndens specifika reglemente och som tar hänsyn till kommunens övergripande mål. Uppdragsplanen har tagits fram tillsammans med kansliet och presidiet, övrig nämnd har inte deltagit. Hela nämnden bör involveras i arbetet för en bättre styrning.

Uppföljningen av uppdragsplanen sker en gång per år, vilket vanligtvis bedöms som för sällan. Hänsyn tas emellertid till valnämndens begränsade verksamhet under icke-valår.

2019 år internkontrollplan innehöll kontrollmoment kopplat till att skapa en tydlig överblick över det ekonomiska utfallet, vilket bedömdes som positivt. Detta kontrollmoment återfinns inte i 2020 års internkontrollplan. Enligt kommunens riktlinje ska det finnas en koppling mellan risker och samtliga verksamhetsprocesser i nämnden. Bedömningen tar hänsyn till valnämndens begränsade verksamhet och budget under icke-valår.

Risakanalys och internkontrollplan har arbetats fram av kansliets personal. Nämnden har inte deltagit i det arbetet. Hela nämnden bör tydligare involveras i arbetet med riskanalys och framtagandet av internkontrollplan.

Vår bedömning är att nämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte är helt tillfredsställande.

Tillfredsställande	Inte helt tillfredsställande	Delvis tillfredsställande	Inte tillfredsställande
--------------------	------------------------------	---------------------------	-------------------------

Vår bedömning är att nämndens interna kontroll inte är helt tillräcklig.

Tillräcklig	Inte helt tillräcklig	Delvis tillräcklig	Inte tillräcklig
-------------	-----------------------	--------------------	------------------

3.2. Styrning och ledning av ekonomi

Valnämnden fastställde internbudget för 2020 vid mötet i december 2019, enligt förslag från kommunstyrelsens kansli (VN 2019/0016). Internbudgeten fördelas enligt följande:

Kommunbidrag	364 000
Till förfogande	364 000
Nämnden	142 540
Personal	30 000
Övrigt	191 460
Valdag	0
Förtidsröstning	0
Summa	364 000
Utfall	0

Nämnden har inga investeringar planerade för 2020.

Vid ekonomiska uppföljningar under 2020 anges att budgeten fördelas ut på IT-kostnader, lokalhyra, arvoden för förtroendevalda, nämndens arbete med valprocessen, konferenser och utbildningar. Utöver det presenteras för nämnden en ekonomisk driftsredovisning (totalrapport) tagen från Webfocus, och visar kostnader för arvoden, personal och administration. Det verkliga utfallet kopplat till internbudgetens poster presenteras inte i de ekonomiska uppföljningarna.

Vid den ekonomiska uppföljningen per den 31 oktober visade prognosen en budget i balans för helåret.

Revisionsbedömning

Valnämnden har fastställt en internbudget som tillsammans med uppdragsplanen legat till grund för verksamhetsplaneringen. Valnämndens ekonomi följs upp månatligen, och ordförande tillsammans med ansvarig tjänsteman rapporterar uppföljningen till kommunstyrelsen. Nämnden som helhet sammanträder endast 4 ggr/år, och får då via rapporter från ordföranden, på delegation, en samlad ekonomisk uppföljning vid dessa sammanträden.

I den fastställda internbudgeten fördelas anslaget på arvoden, personal och övrigt. I de månatliga ekonomiska uppföljningarna anges att budgeten fördelas på IT-kostnader, lokalhyra, arvoden för förtroendevalda, nämndens arbete med valprocessen, konferenser och utbildningar. I totalrapporten från Webfocus fördelas kostnaderna på arvoden, personal och administration. Differensen mellan kostnadsposterna i den fastställda internbudgeten, den månatliga uppföljningen och totalrapporten, samt att månatligt utfall inte presenteras, skapar en otydlighet i den ekonomiska uppföljningen och kan negativt påverka nämndens möjlighet till ekonomisk styrning.

Vår bedömning är att nämndens ekonomiska styrning inte är helt tillfredsställande.

Tillfredsställande	Inte helt tillfredsställande	Delvis tillfredsställande	Inte tillfredsställande
--------------------	------------------------------	---------------------------	-------------------------

Revisionen rekommenderar nämnden att:

- Involvera hela nämnden i arbetet med framtagandet av nämndens uppdragsplan och internkontrollplan.
 - Synkronisera de olika delarna i den ekonomiska uppföljningen med samma kostnadsposter, och koppla det till månatligt utfall, så att nämnden erhåller en enhetlig ekonomisk överblick. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för nämndens ekonomiska styrning. Denna iakttagelse kvarstår även från 2018 och 2019 års granskning.
-

Bilaga 1 Definitioner

För att underlätta samtal och förståelse av vår bedömning graderas vår analys efter den betydelse vi tillmäter de brister vi funnit. Avsikten är att underlätta nämndens eget förbättringsarbete och möjliggöra för nämnden att ta sitt revisionsansvar. Det är viktigt i sammanhanget att poängtera att iakttagelser gäller utifrån de delar som vi granskat det aktuella året och därför kan en bedömning skifta mellan åren.

Inte tillfredsställande/tillräckligt innebär i normalfallet att vi funnit brister som har en stor påverkan på nämndens förmåga att uppnå en god styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Det kan också innebära att nämnden inom ett specifikt område behöver åtgärda en brist som om den kvarstår får stora konsekvenser för nämndens arbete.

Delvis tillfredsställande/tillräcklig innebär att vi har identifierat brister som nämnden behöver åtgärda och hålla sin uppmärksamhet på. Bristen uppfyller inte kriterierna för att vara *inte tillfredsställande/tillräcklig* men påverkar negativt nämndens förmåga att ha en god styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Nämnden ska därför uppmärksamma och korrigera dessa brister så att de inte förvärras.

Inte helt tillfredsställande/tillräckligt innebär att vi identifierat brister som nämnden behöver åtgärda. Bristerna är av den karaktären att det finns vissa frågetecken av mindre allvarlig karaktär. Nämnden behöver fortsätta korrigera bristerna och är på god väg.

Tillfredsställande/tillräckligt innebär att vi inte har några frågetecken eller att de brister vi ser är av marginell karaktär. De kommentarer vi ger är av sådan karaktär att de ska ses som stöd i nämndens ordinarie förbättringsarbete.